

TÜRK-İŞ

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun
Başbakanlığa, Siyasi Partilere Sunduğu

MUHTIRA ve KANUN TEKLİFLERİ

TEKGIDA-İŞ SENDİKASI
KÜTÜPHANESİ

MUHTIRA

Demirbaş No: 5149
Sınıflama No: 331.872

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU MUHTIRASI

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Halil Tunç'un genel grev çağrısı üzerine 9 Ağustos 1977 tarihinde toplanan Türk-İş Yönetim Kurulu, üç gün süren çalışmaları sonunda **vardığı** sonuçlara bir bildiri ile kamuoyuna açıklamıştır.

Açıklamada, grevin her türünün işçilerin vazgeçilmez evrensel hakkı, genel grevin de bu hakkın bir parçası olduğu, Türk-İş'in gerektiğinde bu hakkı kullanmaktan çekinmeyeceği özetle yer almıştır. Yönetim Kurulu ayrıca, genel grev çağrısının gerçekteki ve temeldeki amaçları ile hedeflerinin tesbitine ve tesbit edilen bu hedeflerin en kısa zamanda gerçekleştirilmesi için hükümete çağrıda bulunulmasına, olumlu bir sonuç alınmadığı takdirde gerekli görülecek her türlü demokratik ve yasal hakkın kullanılmasına karar vermiştir.

Yönetim Kurulumuzun bu kararı gereğince tesbit edilen amaç ve hedefler kısaca aşağıda belirtilmiştir. Bunların sadece Türk-İşçi hareketinin değil tüm ulusumuzun isteği olduğuna yürekten inanıyoruz. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin de sorunlarımıza büyük bir ciddiyetle el atacağını umuyoruz.

1. ANAYASAL REJİME SAHİP ÇIKILMALIDIR

Türk-İş, Anayasa rejimine sahip çıkacaktır. Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiç birinin Cumhuriyeti ortadan kaldırmak kasdı ile kullanılmasına müsaade etmeyecektir.

Anayasamızın işlemeyen yönleri olduğu bilinmektedir. Fakat bu, rejimin işlemeyeceği anlamına gelmez.

Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir. Lâik ve sosyal bir hukuk devletidir. Anayasamızın böylece saptadığı temel niteliklerin değiştirilmesi veya yozlaştırılması hayal bile edilmemelidir.

Türk İşçi Hareketi, her türlü totaliter anlayışın ve din istismarcılarının daima karşısında olacaktır. Bir takım fanatik düşünce şekilleri ile rejiminizin temel taşlarını yerlerinden oynatmak mümkün olmayacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Anayasal rejimin korunmasında çok açık ve kararlı bir politika izlemelidir. Cumhuriyet ve rejim düşmanlarının karşısına güçlü bir şekilde dikilmelidir.

Komünizmle, faşizmle, şeriatçılıkla etkin ve kesin bir mücadeleye girilmeli, sapık eylemlerin kökü kazınmalıdır.

2. MECLİSLER ÇALIŞIR HALE GETİRİLMELİ VE MECLİS BAŞKANI DERHAL SEÇİLMELİDİR

Ülkemizin en önemli sorunu, Meclislerin çalıştırılması sorunudur. Çünkü, Meclislerin işlerliği çözüme kavuşturulmadan hiç bir meselenin üstesinden gelmek mümkün değildir. Meclisleri çalışmayan bir ülkenin bütün işleri askıdadır. Ülkenin kalkınması, ekonomik ve sosyal problemlerin çıkmazdan kurtarılması, en başta Meclis çalışmalarının sağlanmasına bağlıdır.

./..

5 Haziran 1977 Genel Seçimlerinin üzerinden üç ay geçmiştir. Bugüne kadar Millet Meclisine Başkan seçilemeyişi'nin hiçbir inandırıcı gerekçesi yoktur. Millet Meclisinin yasama görevine başlayabilmesi, Cumhuriyet Senatosunun işlerlik kazanması, bu seçime bağlıdır. Türkiye için hükümetin derhal kurulması ve güven-
oyu alınmasının önemli olduğu, fakat Meclis çalışmalarının daha az önemli bulunduğu düşünülemez. Bu sorunsuz davranış derhal terkedilmelidir. Bugün ülkenizde fiilen parlamento yoktur inancını yıkmak, ülkenizin geleceği açısından şarttır. Basit oyunların, küçük pazarlıkların, Türkiye'nin en büyük kurumu üzerinde yoğunlaştırıl-
ması gerekir. Ulusumuz, bunların farkındadır ve bu acı tabloyu hergün ibretle seyretmektedir.

Türkiye'de Genel Oyla teşekkül eden bir Meclis vardır. Bu Meclis mutlaka çalışacaktır, çalıştırılmalıdır. Bunu sağlamak muhalefetin katkısı elbette istenebilir. Ama iktidarlar, muhalefeti engel gösterip, sorunları sürüncemede bırakamazlar.

Türk-İş, Anayasal düzeninizin korunmasında kararlıdır. Anayasal düzen, kâğıt üzerinde kalmamalı, günlük hayatınıza bütün koşulları ile yansımalıdır. Sistemin korunması, tıkanıkların önlenmesi devlete, hükümete ve parlamento'ya düşer. Acil toplum sorunlarımızın sürüncemede bırakılması gereklidir.

Anayasa, Meclis İç Tüzüğü ve Siyasi Partiler arasındaki centilmenlik anlaşması, bu konunun hallinde rehber olmalıdır.

Başbakan, hükümetin kurulmasında gösterdiği titizlik ve başarıyı, Meclis Başkanlığı seçiminde de büyük ölçüde göstermelidir. Meclis Başkanını hükümet değil, parlamento seçer iddiaları kimseyi tatmin etmemektedir. Türk İşçi Hareketi bu soruna derhal ve öncelikle gözün getirilmesini beklemektedir.

3. ASAYİŞ

a) ASAYİSSİZLİK ULUSUMUZU TEDİRGİN ETMİŞTİR

Asayiş konusunda Türkiye'de tüyler ürpertici ve kaygı verici bir tablo mevcuttur. Türk işçisi, Türk Ulusu tedirgindir. Yurttaş sokaqlarda rahat dolaşma imkânı bulamamakta, her an bir olayla karşılaşmak kaygısı içinde yaşamını sürdürmektedir. Durum sanıldığından da tehlikeli boyutlar kazanmıştır. Bankalar, otobüsler soyulmakta, sorunsuzca adan öldürülmekte, hergün yurdumuzun birçok yerinde bombalar, dinamitler patlamakta ve bütün bunlar günlük olaylar gibi görünmektedir.

Hükümet bu gidişe mutlaka dur demeli ve bu gidişi durdurmalıdır.

Anarşik olay ve eylemler, asayiş ve huzuru yok eden en önemli etkenlerdir.

Anarşi bir bütündür. Anarşik tırmanışın suçunu belli bir veya birkaç gençlik kesiminin üzerine atmak, sen başlattın, ben başlattım tartışmaları ile vakt geçirmek, durumu daha tehlikeli bir noktaya getirir. Kimin ne için başlattığını ve neden devam ettirdiği sorununa cevap bulmakla sonuca gideneyiz. Önemli olayların önünün alınmasıdır.

Bir ülkede anarşik olayların cereyan edebilmesi için, o ülkede anarşik bir ortam bulunması gerekir. Böyle bir ortam mevcut olmadığı sürece anarşinin baş kaldırması veya en azından uzun zaman devam ettirilmesi mümkün değildir. O halde Türkiye'de evveliminde anarşiye yeşil ışık yakılıp yakılmadığı araştırılmalıdır.

Meclis Başkanının seçilemediği, parlamentonun atalet içinde bırakıldığı, demokrasinin vazgeçilmez kuruluşları olan siyasi partiler arasında dialog ve asgari müştereklerde işbirliği bulunmadığı, aynı koalisyon hükümeti içinde oldukları halde, partilerin siyasi felsefelerine göre birkaç çeşit hükümet görüşü ile karşı karşıya kalındığı bir ülkede anarşik olaylara uygun bir ortam olmadığına söylemek çok güçtür!

Bugün Türkiye'de bazı çevrelerce hiçbir şeyin farkında olmadığı sanılan en sade vatandaşımız bile, bir Genel Müdürün, bir Valinin nasıl atanabildiğini veya atanamadığını bilmektedir. Bir bakıma koalisyon partilerinizin kısır çekişmelerden, anarşi gibi devletin temelini tehlikeye sokacak eylemlere karşı koyacak vakitleri kalmamıştır. Partizanlık çekişmeleri, devletin tarafsız olması gereken memurlarına kadar intikal ettirilmiştir.

Bu tehlikeli ortam, yurtseverlikle ve partizanlıktan uzak bir görüşle sona erdirilmeli, güçlü devlet, güçlü hükümet, güçlü Meclisle anarşinin üzerine gidilmelidir. Böyle bir gücün karşısında anarşi, başeğmek zorunda kalacaktır.

Sağda ve solda vuruşanların, vatandaşın hayatına insafsızca kastedenlerin kiminin haklı, kiminin haksız olduğu varsayımı yanlıştır. Bunların tümü yasal düzene karşıdır. İster Sağda, ister solda olsun Yurt ve insan sevgisinden yoksun militanların aynı dış kaynaklardan beslendiği iddiası yaygındır. Aynı marka silâhlarla, aynı tip mermileri kullanarak birbirlerini yoketmektedirler. Büyük çoğunluğu inançlı ve idealist gençlerimiz maalesef bunların oyunlarına kurban edilmektedir. Bunların büyük bir kısmı, daha küçük yaşta, yönü ve idealleri perçinleşmemiş masum çocuklarımızdır.

Bizdeki anarşinin ülke sorunlarına yönelik bir amaç taşımadığı, devletin varlığını hedef aldığı görülmektedir. Bu böyle olduğu halde ülke sorunlarının çözümü, anarşi ile savaş ve kökünün kazınmasında başlıca etkenlerdendir.

Kısacası sosyal patlamaları, ekonomik ve siyasal olaylardan soyutlanandan, büyük çoğunluğu tertemiz olan gençlerimizin bir kısmını yanına, bir kısmını karşıya almadan en etkin tedbirlerle ve gerekli anayasal ortam sağlanarak anarşi yok edilmelidir. Anarşinin önde gelen militan ve organizatörlerinin sayısı, sanıldığı kadar büyük değildir. Öyle bile olsa, Türkiye Cumhuriyeti, devleti ve milleti ile bunların üstesinden gelmelidir.

Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu'nun tadil edilerek günün şartlarına uydurulması, Polis Araç ve Gereçlerinin modernize edilmesi şarttır.

Türk İşçi Hareketi, asayişin sağlanması ve buna bağlı olarak anarşik olayların vakit geçirilmeden ortadan kaldırılmasını istenmektedir. Çözüm için, en kısa zaman bile çok bir zamandır.

b) OKUMA ÖZGÜRLÜĞÜNÜN SAĞLANMASI ŞARTTIR

Gerek yüksek öğretimde, gerekse orta öğretimde yeni ders yılı başlamak üzeredir. Hükümete düşen görev, sadece çıkan olayların suçlularını yakalamak değil, olay çıkmasına engel olmaktır. Önleyici tedbirler güvenilir bir şekilde alınmalıdır. Ortaokul ve liselerde olay çıkaran veya olay çıkarmaya eğilimli olan kişiler izlenmeli, okul idareleri gerekli disiplin hükümlerini işletmelidir. Okul idarelerinin öğrencilere egemen olan grubun baskısı ve esiri gibi hareket etmemeleri zorunludur.

Üniversitelere, vatandaş çocuğunu endişesiz bir şekilde gönderebilmeli, akşam eve dönüp döneneceği düşüncesinde olmalıdır. bunları sağlamak hükümetin baş görevidir.

Hiç kimse, bir başkasının okumasına, okula gitmesine engel olamaz. Hukuk devletinde böyle bir kural yoktur. Çocuklarımızın ayları, yılları bir avuç mace-reperest'in insafına terk edilmemelidir.

Okul içi anarşi ile mücadele, sokak anarşisinin çözümünde de büyük bir etken olacaktır.

Anarşiye ve kavgaya çözümler aranırken, ekonomik tedbirler gözden uzak tutulmamalıdır.

Yeni ders yılı başlarken okullarda ve üniversitelerde huzurun sağlanması için her türlü önlemin alınması Türk-İş'in önde gelen önenli isteklerinden biridir.

4. HÜKÜMET, ÇALIŞMA HAYATINDA TARAFSIZ OLMALIDIR

Sendikalararası rekabetin, ekonomiyi olumsuz yönde etkilediği bir vakıadır. Hükümetler ve işverenler, sendikalar karşısında yasal, demokratik ve tarafsız bir tutum takınmalı, güven verici olmalıdır. İşverenlerin ve siyasi partilerin kendilerine yandaş sendikalar teşekkül ettirmeleri, sorumsuz sendikacılık dönemini açar. Sarı sendikacılık ve sınırsız istekler devri başlayabilir. Siyasi partiler işçi kuruluşlarından elini çekmelidir.

Bu tehlikeli bir gidiştir. Sorunlu ve yurtsever sendikacılığın yerleşmesine yardımcı olunmalıdır. Devlet sektöründeki ve diğer işverenler, güvenilir olduklarını kanıtlamalı, fedakârlık göstermelidirler. Fedakârlık, karşı fedakârlığı davet eder. Bu ise çalışma barışını sağlayabileceği gibi, yurt kalkınmasına katkıda bulunmak demektir.

,/..

Hükümet, çalışma hayatında tarafsızlığı mutlaka temin etmelidir.

5. EKONOMİK ÖNLEMLER

a) ENFLASYONUN ÖNÜMÜ ALINMALIDIR

Enflasyonun durdurulması için kısa ve etkin önlemler gereklidir. Pahalılık, son haddini bulmuştur. Türk lirasının değeri her gün biraz daha azalmakta, gazetelere yansıdığı gibi, 5 5 ve 10 kuruşlar artık tedavülde görünmesine rağmen kullanılmaktadır.

Bilmelidir ki, enflasyonla mücadele, maliyeti ne kadar yüksek olursa olsun önlemlerle mücadele etmemenin maliyetinden daha yüksek değildir. Bunu siyasetçilerimiz görmeli ve halka da anlatmalıdırlar. Çünkü bu maliyet, sonunda demokratik hükümetin yaşayamaz halele gelmesidir.

Dikta rejimini arzulayıp, kolektif bir ekonomiyi destekleyenler, enflasyonla mücadele etmez. Çünkü tam bir enflasyon, kansız ihtilal denektir. Thomas Mann, Alman tecrübesini şöyle anlatmaktadır.

"Tehlikeli bir enflasyon ihtilallerin en kötüsüdür... Çünkü enflasyonun neticesinde meydana gelen mülkün kamulaştırılması ve tekrar dağılımı için hiçbir sistem ve adalet yoktur."

Mevcut üretime doğru olan fazla hizmet ve mal talebi gelişerek bu talebin gerçek değerlerle tatmin edileneği sonucunda "çok miktarda paranın, az miktarda mal ardından konuşması" hali, yani enflasyon, ekonomik olmaktan çok siyasal yönü olan bir olaydır.

Enflasyon, henüz gerekli tedbir alınmadık ve henüz de çok çabuk davranılmadık önlenemez. Çünkü tecrübeler göstermiştir ki, mülki ve parasal kararlar ile bu kararların ekonominin gidişatı üzerine olan etkileri arasında uzun ve değişken gecikmeler vardır. Bir enflasyon ne kadar uzun olursa, hükümetin aldığı mülki ve parasal tedbirler o kadar başarısız olur. Toplum (özellikle sendikalar) kısa vadeli manevralar ile değil, fakat tecrübelerden alınan dersler ve uzun vadeli istikbale matuf şahsiyetli politikalar ile harekete geçirilebilir.

Enflasyonun hızlı adımlarla ilerlenmesi halkı ve işçiyi tedirgin etmekte, toplu iş sözleşmeleri ile sağlanan ücret artışlarının enflasyonla karşılanabilmesi olanak dışı kalmaktadır. Memurlardaki katsayı artışı ise birkaç ay zarfında ortadan kaybolmakta, aile bütçelerine ters yönde etki yapmaktadır.

Enflasyonun önce yavaşlatılması, sonra da önlenmesi başlıca sorunlardan biridir. Türk-İş, bu sorunun takipçisidir ve acil çözümler beklenmektedir.

b) ZAMLAR, YAPILIRKEN ÖNLEMLER ALINMALIDIR

Tekel ürünleri, demir, çimento ve akaryakıt ile başlatılan zamların devan edeceği anlaşılmaktadır. Bütün mallara sırası ile zam yapılacağı artık saklanamaz.

Ekonomik durum ve ekonomik kurallar zaman zaman zamları gerekli kılabilir. Böyle durumlarda yapılan ve yapılacak olan zamlar, halka gerekçeleri ile birlikte açıklanmalıdır. Halkın alınan ekonomik kararları desteklemesi ve güven duyması için bu şarttır.

Zamlar yapılırken işçinin ve diğer dar gelirliilerin karşılaşacakları sıkıntı ve bunalımı giderici önlemler de beraber getirilmelidir. Zam yapmak, sabit gelirlinin ekonomik gücünü sabit tutmak suretiyle gerçekleştirilirse adletsizlik ve tepki getirir.

Temel maddelere kaçınılması mümkün olmayan zamlar yapılacaksa, ücretlere de zam yapılması esası kabul edilmelidir. Böylece ücret-fiat dengesi sağlanabilir.

Yapılacak zamlarda bu ölçü hiç bir zaman gözden kaçırılmamalıdır. Türk İşçi Hareketi, gerekli tedbirler alınmadan yapılacak zamların karşısındadır.

c) FİATLARIN KONTROL ALTINA ALINMASI GEREKLİDİR

Piyasanın kontrolü yeterli bir şekilde yapılamamaktadır. Temel ihtiyaç maddelerinin fiyatları değişkenlik ve çok büyük farklılıklar içerisindedir. Fiyatlarda istikrar sağlanamaması, vatandaşı ekonomik yönden çöktürmektedir.

Piyasa ve fiyat kontrol mekanizması günün şartlarına uygun değildir. Köhneleşmiş mevzuatta modern ve ihtiyaçlara cevap veren değişiklikler yapılmalı, artık komik denebilecek bir seviyeye gelen para cezaları, etkin bir ölçüye çıkarılmalıdır. Zira bu cezaların bugünkü hali ile caydırıcı ve uslandırıcı niteliği kalmamıştır.

Belediye mevzuatında da durum aynıdır. Belediyelerin fiyatların kontrolünü sağlayabilecek yasal güçleri ve yetkileri yoktur. Belediye zabıtasına tanınan yetkiler, çok sınırlı, müeyyideler hafiftir. Bu ise piyasa adanlarına rahatlık sağlamaktadır. Zaten enflasyonist baskılar yüzünden vatandaşın hayatı ağırlaşmakta, piyasa adamlarının keyfi fiyat tesbitleri ve aşırı kazanç heveslileri bu ağırlığı bir kat daha arttırmaktadırlar.

Fiyatların kontrolü konusunda temel maddelere narh konulması bir önlem olarak düşünülebilir. Ayrıca, fiyat kontrol mekanizmasının başlı başına bir kurum haline getirilmesi, üzerinde durulacak bir husustur.

Diğer taraftan Belediyeler Yasası günün şartlarına uygun bir şekilde daha fazla geciktirilmeden çıkarılmalı, Belediyeler görev ve yetkilerle donatılmalıdır. Bu suretle fiyat kontrolünün daha etkin bir biçimde sağlanması mümkün olabilir.

Türk-İş, fiyatların kontrolü konusunda gerekli önemin ve titizliğin gösterilmesini talep eder.

6. ENERJİ BUHRANINA KESİN ÇÖZÜMLER GETİRİLMELİDİR

Türkiyenin Genel Enerji plânı yoktur. yapılmalıdır. Esasen bugün karşılaşılan durumun nedeni budur. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Kâmuran İnan kısa bir süre önce yaptığı bir açıklamada şunları söylemiştir.

"Her kilovat-saatın yokluğu Türk ekonomisine 10 ₺'ye mâl oluyor. Ben Fuel-Oil santrallerinden bir kilovat-saati 1 ₺'ye dahi mâl etsem, kilovat saat-
e milli ekonomiye 9 ₺ katkı olacaktır."

Buna karşın DPT'nin öngördüğü elektrik üretin plânlanmasına göre;

Türkiye'nin 2000 yılında Fransa'ya yetişebilmesi için elektrikte artışın %16, buna karşılık Yunanistan'a yetişmesi için bu artışın %17 olması zorunludur.

Sekiz yılda bir KEBAN yerine, her yıl bir KEBAN yapmanın olanakları yaratılmalıdır.

Türk-İş hidrolik ve termik santraller yolu ile enerji probleminin çözümünü öngörmektedir. Fuel-Oil santralleri pahalıdır ve Türk ekonomisine olumsuz etkiler getirir. Ancak geçici çözümler için Fuel-Oil santralleri bir tedbir olarak düşünülebilir. Esas, su ve kömür kaynaklarının değerlendirilmesi olmalıdır.

Enerji sektörü kuruluşları arasında gerekli işbirliği mutlaka kurulmalıdır.

Üretim tesisleri yatırımlarının plânlanan sürelerde bitirilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.

Enerji sektöründe personel politikası ile ilgili olarak ve eğitim uygunluğuna öncelik verilerek radikal tedbirler bir an önce alınmalıdır.

Sorumlu Bakanın da ifade ettiği gibi karanlığın mazereti olamaz. Türkiye en kısa zamanda karanlıktan kurtarılmalıdır. En azından bunun inandırıcı, somut çalışmaları görülmelidir.

7. DÖRDÜNCÜ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI VE İSTİHDAM

İstihdam sorunu Birinci Beş Yıllık Plânda bağımsız bir hedef olarak ele alınmışken, İkinci ve Üçüncü Beş Yıllık Plânlarda, ekonomik kalkınma hedefi olarak seçilmiş ve yaratılacak katma değer için gerekli istihdam imkânlarını sağlayabileceği düşünülmüştür. Böylece istihdam bağımlı bir hedef olmuş ve buna göre tedbirler öngörülmüştür. Ancak bugüne kadarki gelişmeler bu yaklaşımın gerçekçi olmadığını ortaya koymuştur. İstihdama kaynak olan 14-64 yaş grubu, yaratılan istihdam imkânları artışından daha hızlı artmaya devam etmiş, böylece her yıl istihdam dışı kalanlar, sayıda büyümeyle devam ederek istihdam sorunu daha fazla önem kazanmıştır.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânında istihdama ağırlık verilmelidir. İstihdam, plânda bağımsız bir hedef olarak yer almalıdır. Ağır bir sorun haline gelmiş bulunan işsizliğin önlenmesi için her türlü sosyal ve ekonomik önlem alınmalıdır.

Türk-İş, istihdam sorununun Türkiye'nin mutlaka çözümlenmek zorunda olduğu en önemli sorunlardan biri olduğunu bilmektedir. İstihdam, bütün ekonomik kararların temelini teşkil eder. Buna ekonomik kararlarda ağırlık verilmediği takdirde ekonominin feraha kavuşması, kalkınmanın geniş halk tabanlılığı yararına gerçekleştirilmesi mümkün değildir.

Bu arada yurt dışındaki işçiler konusunun istihdam sorununun bir parçası olarak ele alınması lâzım geldiğini de bir kere daha belirtmek isteriz.

8. İŞÇİ-MEMUR AYIRIMI

İşçi-memur ayırımı sorunu 1961 den bu yana tartışma konusudur. Gelen çeşitli hükümetler bu konuyu çözümleneceklerini vaat ettikleri ve hemen hemen tamamının hükümet programında yer aldığı halde, gene de konuya çözüm sağlanamamıştır. Kronik bir dert haline gelen sorunun artık sonuca bağlanması lâzımdır.

Seçinden önce, İşçi-memur ayırımı sorununun sonuca bağlanabileceği ümit edildiği halde gerçekleştirilenemmiştir. Tüm hazırlıkları bitirilmiş bulunan bu sorunla ilgili kararname bir an önce çıkarılarak tereddütler giderilmelidir.

9. ASGARI ÜCRET SORUNU

Bundan önce 60 lira olarak tesbit edilen asgari ücretin, tesbitinden sonraki birkaç ay içinde geçerliliğini yitirdiği bir gerçektir.

Türk-İş, geçmiş hükümet döneminde asgari ücretin yeniden tesbitini birkaç defa talep ettiği halde Çalışma Bakanlığınca konu ile ilgili olumlu bir cevap alınamamıştır. Hükümeti oluşturan siyasi parti yetkili ve sözcülerinin verdikleri çeşitli demeçlerde asgari ücretin yetersizliği kendilerince de ortaya atılmasına rağmen hiç bir girişimde bulunulmayışı acıdır.

./..

Meselenin uzun süre bekleneye tahammülü yoktur. Asgari ücret komisyonu derhal toplantıya çağrılarak gerçekçi ölçülerle asgari ücretin tesbiti yapılmalıdır.

10. EN AZ GEÇİM İNDİRİMİ

En az geçim indirimi ile ilgili yasa tasarısı halâ Meclislerde kabul edilerek yasalaştırılmamıştır. Yıllardır sözü edilen bu konunun daha fazla beklemeye tahammülü kalmamıştır. Anayasamızın 61. Maddesi "verginin mâli güce göre alınması" ilkesini getirmiştir. Bu ilkenin ışığı altında değişikliğin kısa zamanda sağlanması, vergi adaleti esaslarına uygun düşer.

Diğer taraftan en az geçim indiriminin asgari ücretle bir tutmak gibi bir eğilim belirmiştir. Bu düşünce derhal terkedilmelidir. İkisinin ayrı şeyler olduğu bilinmelidir. Vergi indirimi ile işçi ücreti artacak, dolayısıyla asgari ücret tesbitine gerek kalmayacaktır gibi ters görüşlere itibar edilmemelidir.

Ancak, en az geçim indirimi en az ücretle birleştirilerek, en az ücretin vergi dışı kalması sağlanmalıdır.

Türk-İş en az geçim indiriminin yeniden tesbit eden yasanın en kısa zamanda çıkarılmasını beklemektedir.

11. TARIM VE ORMAN İŞÇİLERİNİN SOSYAL GÜVENLİĞİ SAĞLANMALIDIR

Tarım ve Orman işçilerinin sosyal güvenliğe kavuşturulması ile ilgili olarak seçimden önceki dörtlü koalisyon sırasında birtakım çalışmalar yapılmış, iki protokol inza edilmiş ve bir de yasa çıkarılmıştır. Yakın zamanda yürürlüğe giren bu yasa ile tarım ve orman işçisinin bazı sorunlarına çözüm getirilmiş olmaktadır. Türk-İş olarak bu girişim ve sonuçları teşekkürle karşılıyoruz.

Ancak bütün bunların tarım ve orman işçisinin problemini tamamen halletmediği de bir gerçektir. Bugün ülkemizde tarım ve orman işçisi olarak 8-8,5 milyon kişinin bulunduğu ifade olunmaktadır. Bu büyük insan kitlesinin sosyal güvenlik, ücret, iş güvenliği ve her türlü anayasal haklardan yararlanabildiği söylenemez.

Hükümet, tarım ve orman işçisinin her türlü sosyal ve ekonomik haklarını sağlamak durumundadır.

12. TRAFİK SORUNU ÇÖZÜMLENMELİDİR

Her gün ortalama Ankara'da 150, İstanbul'da 250 aracın trafiğe girdiği yetkililerce ifade edilmektedir. Trafik yükünün nasıl hızlı bir tempo ile arttığı bu ifadelerden açıkça anlaşılmaktadır. Bu yükü taşıyacak bir düzenin en kısa zamanda sağlanması, kaçınılmaz hale gelmiştir.

./..

Trafik yasaları eski, cezalar semboliktir. Her gün ölen insanların sayısı, korkunç rakamlara ulaşmaktadır. Sorumlu kişilerce verilen demeçlerde, trafik kurbanlarının sayısının, savaşta ölenlerle kıyaslanacak ölçülere vardığı söylenmektedir. İstatistikler, bu demeçleri doğrulanmaktadır.

İstanbul-Ankara yolu, ölüm yolu haline gelmiştir. Sürücü hataları ve trafik mevzuatının yetersizliği yanında, bu yolun neevut trafik yükünü çekemeyecek bir standartta olduğu kabûl edilmelidir. Trafik akımı ile orantılı yollar yapılmadıkça sadece mevzuattaki değişikliklerle sorunun üstesinden gelinemez.

Trafik sorunu ile ilgili teşhislerde ittifak vardır. Teşhiste ayrılık olmadığına göre, sorunun bütün yönleri ile ele alınması ve çok acil önlemlere başvurulması gereklidir.

Eğitimi, yasal mevzuatı, elverişli yolları, ceza hükümleri ile birlikte yeni trafik düzenin yerleştirilmesi için ne gerekiyorsa, o yapılmalıdır.

13. KİRA ve KONUT SORUNU.ÖNEM KAZANMIŞTIR

Kentlerde nüfusun çok büyük bir kısmını alt ve orta gelir grupları oluşturmaktadır. Bu insanlar, gelirlerinin üçte birinden yarısına kadar olan kısmını, mülk sahiplerine kira olarak ödemektedirler.

Bu artışlardan en çok etkilenenler işçilerdir. Çünkü işçilerin gelirindeki artışlar, daima pahalılığın peşinden gitmekte, önüne geçememektedir. Bu ise gerçek anlamda ücretin azalması demektir.

Düşük gelir düzeyine sahip insanların konut sahibi olmaları gittikçe inkânsızlaşmaktadır. Bunda konut politikasının rolü vardır. Bu politika değiştirilmedikçe, gecekondular ve her türlü sağlık şartlarından yoksun gecekondulara yerleşen kiracı sayısı da o oranda yükselecektir.

Belirli kişilerin, ticari amaçla giriştikleri gecekonduculuk hareketi yolu ile işçilerin sömürülmesi önlenmelidir.

İlkel toplumlardaki konut anlayışı ile günümüzdeki konut anlayışı ve sorunları bir değildir. Gelişmekte olan ülkelerde gelir dağılımındaki adaletsizlik, büyük şehirlerde farklılaşmalara, spekülasyonlara ve gösterişçi tüketime sebep olmaktadır

Geçerli bir konut politikası için, isteklerin saptanması, kaynakların kullanılması, toplum yararına dönük kararlar alınması ve bir denetleme mekanizması ile süratle uygulamaya geçilmesi gerekir. Üretim teknolojisinin ülke ekonomisine en az yük olacak şekilde belirlenmesi şarttır. Klâsik ve pahalı sistemler terk edilmelidir. Prefabrik inşaat sistemi bile, ileri ülkelerde denode olmaya başlamış, daha ileri ve süratli yeni teknikler geliştirilmiştir. Çağdaş sisteme yönelmemiz gereklidir.

Türkiye'nin çok önemli bir sorunu olan konut açığı her yıl giderek büyümektedir. Bu tempo ile konut sorunu çözümlenemez. Bugün hedefin çok gerisinde bulunuyoruz.

Konuta yatırılacak para ölü yatırım değildir. Sorun çok ciddi boyutlara ulaşmıştır.

Hükümet, konut ve bununla bağlantılı olarak kira sorununun gittikçe daha çok önem kazandığını bilerek ivedi önlemler getirmelidir.

14. SOSYAL İÇERİKLİ YASALAR ÇIKARILMALIDIR

Halen bir kısmı Meclislerde bulunan, bir kısmı ise henüz Meclislere sevk edilmiş bulunan yasa teklif ve tasarılarının kısa bir özeti ekte sunulmuştur. Bu tasarı ve tekliflerin en kısa zamanda yasalaşması için gayret sarfedilmektedir.

Şu anda sayısı 41'e varan bu yasa teklifleri içerisinde Türk İşçi Hareketinin çok önem verdiği ve yasalaşmasında sabırsızlık gösterdiği konular bulunmaktadır.

Bu konular arasında ülkemizde kooperatifçiliğin gerçek anlamda güçlenmesini, finanse edilmesini sağlayacak Kooperatifler Bankası teşkili, Dernekler Kanunu ile sendikalar arasında ilişki kuran yasa değişikliklerinin yapılması, Madencilik Reform Yasası gibi önemli tasarılar yer almaktadır.

Ayrıca (İYAK) İşçi Yardımına Kurumu Yasa Tasarısının da bir an önce Meclislerden geçirilerek yasalaşmasını beklenmektedir.

Bir kaçına burada kısaca değindiğimiz yasa tasarılarının yasalaştırılması, işçi sorunlarında önemli bir rahatlık sağlayacak, ayrıca sosyal devlet esprisini de perçinleyecektir.

Türk-İş önümüzdeki bir yıllık yasama dönemi içinde söz konusu yasaların çıkarılmasını zorunlu görmektedir.

15. SİYASİ İSTİKRAR SAĞLANMALIDIR

Otuz yıllık demokratik geçişimizde hemen hemen her seçimde ayrı ayrı seçimin usûlleri denenmiş, bugün dahi üzerinde ittifak edilen bir sisteme ulaşılmamıştır. Siyasi kadrolar, ulus iradesini seçim sistemleri yolu ile kendi çıkarlarına yöneltmenin hesabı içinde olmuşlardır.

Siyasal istikrarsızlıkta Türk Ulusunun iradesinin payı yoktur. İstikrarsızlıktan siyasi kadrolar sorumludur. Kesinlikle bu sorunluluğun duyulması zamanı gelmiştir.

Siyasi kadroların kendi aralarındaki kısır ve tutarsız anlaşmazlıkların dağurduğu istikrarsızlık, Türk Ulusuna ızdırap olarak çektirilmiştir.

Türkiye'de siyasi istikrarın sağlanması, parlamentoda temsil edilen tüm siyasi partilerin görevidir. Hükümet, bunun sağlanması için öncülük etmelidir.

Siyasi istikrar, partiler arasındaki kısır çekişmelerin sona ermesine etken olacak, partiler arası mücadelede yurt çıkarlarını ön plâna çıkaracaktır.

16. İŞÇİ EMEKLİ MAAŞLARINDAKİ ADALETSİZLİK GİDERİLMELİDİR

İşçi emekli maaşlarında 506 sayılı yasa ile 1.3.1965 tarihinde, 1186 sayılı yasa ile de 1.3.1969 tarihinde yapılan artışlarda takip edilen yol isabetli, kıstaslar adaletlidir. Bu nedenle her iki ayarlama sırasında şikâyetlere rastlanmamıştır. Zira bu ayarlamalar tamamen gerçekçi ve bilimsel metotlara dayandırılmıştır.

Daha sonra yapılan ücret ayarlamaları maalesef bir sürü yakınlara sebep olmuştur. Yukarıda söz konusu edilen metodun terkedilmesi bu yakınlaların tek sebebidir. O metoda dönülmedikçe, yapılacak emekli zammı miktarları ne olursa olsun, kimseyi tatmin etmeyecektir. Zira üzerinde en çok durulan husus zammının yanında, zammın adaletli dağıtımındadır.

Hükümet, 506 sayılı yasa ile 1.3.1965 tarihinde başlatılan tatbikattaki metoda dönmeli, bu dönüş yapılırken, eski, yeni emekliler arasındaki adaletsizlikler giderilmelidir.

17. YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLERİN EMEKLİLİĞİ

Yurt dışında çalışan işçilerimizin emeklilik durumu, yurda kesin dönüşlerin başlamış olması nedeniyle kısa zamanda halli gereken bir sorundur. Sorun, işçilerimizin çalıştıkları ülkelerdeki emeklilik için konulmuş yaş farkından çıkmaktadır. Yaş sınırları ülkelerin kendi vatandaşlarının ortalama ömürlorine ve sosyal sigortanın sağlıklı yürüebilmesi için yapılan hesaplara göre konulmuştur.

Yurt dışında çalışan işçilerimizin emeklilik sorununu halletmek üzere, bu vatandaşlarımızı bir döviz makinası olarak düşünmeden, sosyal güvenlik anlaşmalarında mümkün olan değişikliklerin yapılması sağlanmalıdır.

Yurt dışı işçileri ile ilgili önemli bir sorun da, bu işçilerimizin tasarruflarının değerlendirilmesi sorunudur. Bu konuda şimdiye kadar çok söz söylenmiş olmasına rağmen ciddi bir tedbirin alındığı iddia edilememektedir. Bu işçilerimizin devletin sağlayacağı güvenceler altında rahat bir şekilde yatırım yapmalarını teşvik edilmelidir.

18. VERGİ ADALETİ VE VERGİ KAÇAKÇILIĞI

195 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, günün şartlarına uymamaktadır. Yasalaştığı tarihteki esprisini kaybetmiştir. Vergi adaleti yerine vergi adaletsizliği yaratır hale gelmiştir. Gelir Vergisi Kanunundaki gelir dilimleri, günümüzde ve paranın satınalma gücü karşısında gülünç bir düzeyde kalmıştır. Bu durum işçileri doğrudan etkilenekte, bugün için küçülmüş olan gelir dilimleri, yüksek gelir sayılarak üst düzeyden vergi tahakkukuna neden olmaktadır. Böylece az kazananın, çok vergi vermesi gibi bir olay ortaya çıkmakta, Anayasaya, sosyal devlet kavramına ters bir uygulama yapılmaktadır.

Gelir vergisi Kanununda gerekli değişiklik yapılmalı, vergide adalet sağlanmalıdır.

Vergi konusunda diğer önemli bir sorun da vergi kaçakçılığıdır. Vergi kaçakçılığının bilhassa özel kesinde giderek artması, devletin vergi kaybına uğraması sonucunu yaratmaktadır. Kaçakçılık konusunda da etkin tedbirler gereklidir.

Devletin vergi gelirleri, vergi adaletsizliği yolu ile değil, vergi kaçakçılığı önlenerek artırılabilir.

19. KİT'LERDE PARTİZANLIĞA SON VERİLMELİDİR

Partizanca icraatin sonucunda devlet sırtından bazı çıkar çevrelerine verilen ödünlerin bedeli, halka ve işçilere ödetilmektedir.

Bunun somut kanıtları kamu iktisadi kuruluşlarında ve devlet işletmelerinde görülmektedir. Bu kuruluş ve işletmelerde yöneticiler sık sık değiştirilmekte, işletmecilik niteliklerinden çok partizanlıklarına göre değerlendirilmektedirler.

Bu kuruluşlar ve işletmeler kendi yaratacakları kaynaklarla yeni yatırımlar yapıp gelişmemize katkıda bulunacak ve işsizlere yeni iş alanları açacak yerde, hükümet ortaklarının militanları ile doldurularak ve çoğu kez yetersiz yöneticiler elinde bırakılarak zarar eder ve hazineye yük olur duruma getirilmiştir.

Bu kuruluşlardan ve işletmelerden birçoğunun ürettiği temel maddeler iş çevrelerine, özellikle araçılara, karaborsacılarla maliyetin çok altında fiatlarla satılmaktadır. Kuruluşların ve işletmelerin o yoldan uğradıkları zarar, hazineye, halka ve işçilere yükletilmektedir.

Bu tutum derhal terkedilmeli ve KİT'ler yönetiminde işçinin de etkin olduğu kuruluşlar haline getirilmelidir.

./..

SONUÇ

Bugün ülkemizde karşı karşıya bulunduğumuz sorunların en önemlilerini sorgılemeye çalıştık. Şüphesiz, ülkemizin sorunları bunlardan ibaret değildir. Ama bu sorunlar behemehal çözümlenmesi gerekli önemli konuları içermektedir. Bunlar gerçekçi bir yaklaşımla çözümlenebilir.

Çözüne gidilirken, Atatürkçü bir görüş egemen olmalıdır.

Hükümet ortakları, hınayelerine aldıkları bir kısım şiddet eylemcilerinden desteklerini çekmelidirler, Atatürk devrinlerinden, ödün verilmemelidir.

Anayasanın lâiklik kuralı etkin biçimde uygulanmalı ve mezhep ayrılığı kışkırtmacılığı son bulmalıdır.

Hükümet ortakları, kendi oluşturdukları sarı sendikalara ve Konfederasyonlara yapay yollardan güç katabilmek yarışından çekinmelidir. Bu yol, demokratik işçi hareketini tehlikeye düşürür ve ülkeye zarar verir. O yüzden anarşik eylemlerin işçi kesimine de sıçraması ihtimali belirir. Buna meydan vermemelidir.

Toprak reformu, kredi dağılımındaki adaletsizlikler, sosyal güvenlik kurumlarında, özellikle Sosyal Sigortalarda işçinin yönetin ve denetinde etkinliğinin arttırılması, üzerinde titizlikle durulacak konulardır.

Sosyal içerikli yasalarla ilgili bölümde belirtildiği üzere madenlerin devletleştirilmesi lâzımdır.

Enerji sorunu çözümlenirken, linyit işletmeleri ile petrolün devletleştirilmesi önlemi getirilmelidir.

Görüldüğü gibi bir sorunun çözümü, bir başka sorunun çözümünü getirir. Tek cümle ile ifade etmek gerekirse, ülkemizin sorunları bir bütündür ve böylece ele alınmalıdır.

Türk-İş, ülke sorunlarına işçi sorunlarından soyutlanamaz. Tüm ülke sorunları, aynı zamanda Türk İşçi Hareketinin sorunlarıdır. Türk-İş bu bilinç ve sorumlulukla bütün bu sorunların izleyicisi olacaktır. Kısa çözüm, ivedi çözüm için türlü çabaya gösterecektir.

KANUN TEKLİFLERİ

ÇALIŞMA HAYATIYLA İLGİLİ KANUNLARIN
TADİL TEKLİFİ VE TASARIFARINA AİT
GENEL DURUM

1- 1630 sayılı Dernekler Kanununun 75. maddesine bir fıkra eklenmesine dair Kanun Teklifi;

Dernekler Kanununun 75 nci maddesinin değiştirilmesine ilişkin teklif, Dernekler ile Sendikalar arasında kurulmak istenilen ilişkiye son verilmesini amaçlamaktadır. Teklifin gerekçesinde Dernekler ile Sendikalar arasında bağ kurma teşebbüsünün Anayasa ilkelerine uygun düşmediği esastan hareket edilerek, Dernekler Kanunu ile zedelenen sendikal hak ve özgürlüklerin, bu ilişkinin sona erdirilmesi ile korunabileceği görüşüne yer verilmiştir.

(Teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

2- 1497 sayılı ÇAY-KUR Kanununun 10. maddesinin değiştirilmesine ilişkin Kanun Teklifi.

ÇAY-KUR Kanununda yapılması istenilen değişiklikle, işçinin işyeri Yönetim ve denetimine katılması olanağı kazandırılmış ve işçi temsilcisi seçiminde 440 sayılı Kanun ile ilgili Tüzük esasları benimsenmiştir. Bu suretle örnek Kurumlarla benzerlik sağlanış olacaktır.

(Teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

3- 492 sayılı Harçlar Kanununun 123. maddesinin değiştirilmesine ilişkin kanun teklifi :

Harçlar Kanununda değişiklik yapılmasını öngören teklif ile; İş Mahkemeleri tarafından görülen iş davalarından, tebligat ücretlerinin alınmaması yanında, resim ve harçtan da bağışık tutulması önerilmiştir.

Harçlar Kanununun 123 ncu maddesi, yalnız, aylık ücreti 600 lirayı geçmeyen işçilerin davalarından harç alınmayacağını öngörmekte idi. İşçi asgari ücretleri gözönüne alındığında zamanımız koşullarına uymayan bu istisna sınırının, getirilen teklif ile tamamen kaldırılması gerektiği ileri sürülmüş, böylece, harçlar Kanununun 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kuruluş Kanununun esprisine uygunluğu ile işçilerin haklarını, masrafa girmeksizin yargı organları önünde aramaları sağlanmak istenilmiştir.

(Teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

4- 2004 sayılı İcra İflâs Kanunu Değişikliği :

Değişiklik, Yasanın 206 nci maddesini hedef almıştır. Bununla işyerlerinin iflâsı halinde, iflâsın açılmasından önceki bir sene içinde; işçinin ödenmemiş ücretler, ikramiye, ihbar ve kıdem tazminatının, iflâs masasında birinci sırada yer alması öngörülmüştür.

(Kanun Tasarısı, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

5- 195 Sayılı Basın İlan Kurumu teşkiline dair Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair Kanun Teklifi :

195 sayılı Basın İlan Kurumu, teşkiline dair Kanun değişikliğine ilişkin teklifimiz ise, Basın İlan Kurumunda fikir işçilerinin çoğunluğunu bünyesinde toplayan sendikanın temsilini temin etmek amacını taşımaktadır.

(Teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

6- 6309 sayılı Madencilik Reform Kanunu:

Cumhurbaşkanımızın veto gerekçesi doğrultusunda tashih edilerek çıkarılmasının ihtiyacı karşılayacağı görüşünü savunmaktayız.

(Tasarı, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

7- 5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu Değişikliği :

İş Mahkemeleri günün ihtiyaçlarına cevap verememektedir. Devlet Plânlama Teşkilâtı Özel İhtisas Komisyonlarında konu ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır. Değişikliklerle bu mahkemelerin işleyişi ihtiyacı karşılayacak duruma getirilmelidir.

(Kanun Tasarısı, TBMM'ndedir.)

8- (İYAK) İşçi Yardımlaşma Kurumu Kanunu :

İşçi Yardımlaşma Kurumu Kanunu (İYAK) teklifi üzerinde uzun süredir devam eden çalışmalar sonunda sosyal güvenlik sistemine yeni olanaklar getirilmiştir. Sosyal Sigortalar dışında, üyelerinin sosyal güvenliğini teminat altına almak, üyelerine sosyal yardım ve hizmetlerde bulunmak amacını taşıyan İYAK'ın bunun yanında ve bundan daha büyük önem arzeden hedefi ise toplanacak fonların plân hedeflerine uygun yatırımlara, bilhassa doğu ve güneydoğu bölgelerinde yöneltmek ve bu yol ile milli gelir artışına katkıda bulunmaktır. Buna bağlı olarak sınıai yatırımların gerçekleştirilmesi ile istihdam hacmi genişliyecek ve işsizlik büyük ölçüde azalacaktır.

Ayrıca belli bir fonun mesleki ve teknik eğitim alanında kullanılması ile İYAK teklifinde sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek amacına da yer verilmiştir.

(Teklif, Büyük Millet Meclisindedir.)

9- 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 104. maddesini tadil eden 1743 sayılı Kanunun değiştirilmesine ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun en az geçim indirimi ile ilgili maddesinin tadiliyle EN AZ GEÇİM İNDİRİMİ'nin Asgari Ücret sınırı olarak tespit edilmesine dair Kanun Teklifi :

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun en az geçim indirimini düzenleyen maddesinin değiştirilmesini öngören teklifte; Anayasamızın 61. maddesinde yer alan "verginin mali güce göre alınması" ilkesine dayanılarak, Asgari Ücretin, özel indirim olarak benimsenmesi önerilmiştir. Teklifte, asgari ücret vergisinin, vergi dışı bırakılması ile, vergi adaletinin sağlanacağı, bu yönde uygulamanın asgari ücretin sosyal amaç ve hedeflerine de uygun düşeceği savunulmuştur.

Gelir Vergisi Kanununun 104. maddesini tadil eden 1743 sayılı Kanunun değiştirilmesine ilişkin teklif ile de fazla çalışma karşılığı yapılan ödemelerin, muhtelif ücret ödemesi sayılması, böylece fazla çalışma ücretlerinden adil bir şekilde vergi alınmasının sağlanması önerilmiştir.

(Teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

10- 4841 Sayılı Çalışma Bakanlığı Kuruluş Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair Kanun Teklifi.

Çalışma Bakanlığının, günümüzde artan hizmetlerine uygun bir hukukî statüye kavuşturulması gereklidir. İş hayatının teftiş ve denetimi, yurt dışı işçi sorunları ve çalışma hayatını ilgilendiren diğer konularda süratle bir düzenleme yapmak şarttır.

(Teklif, hazırlığı üzerinde çalışmalar devam etmektedir.)

11- Tarım ve Orman İş Kanunu :

Uzun bir süreden beri devam eden çalışmalar tamamlanmış ve Tasarı TBMM. Başkanlığına sunulmuştur. Bazı eksikleri olduğu bilinen bu Kanun Tasarısının bu şekliyle süratle çıkması ve takiben gerekli değişikliklerin yapılması uygun görülmektedir.

(Tasarı, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

12- Tarım ve Orman İşçilerinin Sosyal Güvenliği Kanunu :

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun kapsamla ilgili 3. maddesinde gerekli tadilin yapılarak Tarım ve Orman İşçilerinin de sosyal güvenlik kapsamına alınması öngörülmektedir.

(Tasarı, Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçmiştir. Halen Cumhuriyet Senatosunda bulunmaktadır.)

13- Teknik ve Mesleki Eğitim Kanunu

Sanayide çalışan işgücünün teknik ve mesleki eğitimini sağlamayı amaç alan 1938 tarihli ve 3457 sayılı "Sinai Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açma Kanunu" günün ihtiyaçlarının çok gerisindedir.

Çalışma Bakanlığı " işgücünün işyerlerinde ve dışında eğitimi ile Mesleğe Yönelme Çalışmalarının Düzenlenmesi" hakkında bir Tasarı hazırlamış, buna özellikle işveren çevrelerinden tepki gelmiştir. Bunun üzerine Tasarı yeniden ele alınmış, bu defa da başta Türk-İş olmak üzere işçi çevreleri değişikliği benimsememişlerdir.

Yurdumuzun en çok ihtiyacını duyduğu "kalifiye işgücü" sorununa çözüm getirmesi beklenen Yasanın bir an önce ve Devlet Plânlama Teskilâtı ile işçi-işveren kuruluşlarının görüşleri ışığında ele alınması zorunludur.

Bunun gibi 1739 sayılı milli eğitim temel kanununun mesleki teknik eğitim bölümü ile ilgili olarak işçi kuruluşlarınca yapılan öneriler dikkate alınmalıdır.

(Teklif, hazırlığı üzerinde çalışmalar devam etmektedir.)

14- Hava İş Kanunu :

Mevcut iş kanunları dışında bırakılan işçilerin çalışma hayatını tanzim edecek hükümlerle donatılmış ve bu işlerin özelliğine göre maddeler ihtiva eden bir Kanuna ihtiyaç görülmektedir. (Kanun Teklifi üzerinde çalışmalar devam etmektedir.)

15- 4792 Sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kuruluş Kanunu, SSK Genel Kurullarında dile getirildiği gibi günümüz ihtiyaç ve şartlarına uygun bir şekle getirilmesi ve uygulamadaki tikanıklıkların giderilmesi için tadil edilmek ihtiyacındadır.

(Tadil Tasarısı üzerinde çalışmalar devam etmektedir.)

16- 440 Sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ve İştirakleri Kanunu :

Yasanın temel amaçlarından biri, işçilerin işyerlerinin yönetin ve denetimine katılmasının sağlanmasıdır. Yasa ve özellikle "çok sayıda işçi çalıştırma kistası"nın tayin eden Bakanlar Kurulu kararı, bu çağdaş sosyal hakkın gerektiği biçimde kullanılabilmesine imkân vermektedir.

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı sözleşme ve tavsiye kararları ışığında, Batı demokrasilerinde ve sosyalist ülkelerde geniş bir uygulama alanı olan işçinin yönetin ve denetime katılma hakkının daha etkin bir biçimde kullanılabilir hale getirilmesi zorunludur. Bu arada 30. maddede yer alan ikramiyeler konusu da açıklığa kavuşturulmalıdır.

440 Sayılı Yasada bu amacı hedef alan bir değişiklik yapılmamıştır. (Teklif hazırlığı üzerinde çalışmalar devam etmektedir.)

17- 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu :

Yasanın amaçları, kooperatiflerin genel amaçları doğrultusunda genişletilmeli, kooperatifler-devlet ve kurulması kararlaştırılan Kooperatifler Bankası arasındaki ilişkiler bu yasa da açıklığa kavuşturulmalıdır. Ticaret Bakanlığına yapılan atıflar Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanlığına yapılmalı hukuki düzenleme, kooperatifçilik hareketinin amaç ve hedefleri ile uyumlu hale getirilmelidir.

(Teklif hazırlığı üzerinde çalışmalar devam etmektedir.)

18- 1877 Sayılı Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası Kurulmasıyla İlgili Yetki Kanunu :

İşçi Bankası kurulmasını öngören bu yasal düzenlemede işçinin yönetim ve denetime katılma olanağına yer verilmemiştir.

İşçinin, banka yönetin ve denetimine katılması sağlanmalıdır.

Bunun yanısıra işçilere nunzam arsa kredisi verilmesi, 1475 sayılı Yasanın 32. maddesinde öngörülen ceza paralarının banka kaynaklarına dahil edilmesi, işçilerin, banka genel kurulunda daha geniş bir biçimde temsili imkânlarının yaratılması gerekmektedir.

(İlgili yetki kanunu tadili için teklifi Başbakanlıkta bulunmaktadır.)

19- 1615 Sayılı Gümrük Kanunu :

Yurtdışında çalışan işçilerimizin, kesin dönüşleri sırasında beraberlerinde getirmek zorunda oldukları eşyalardan kullanılmış ve üç yaşını geçmiş olan makine ve araçların gümrüklerde alıkonulması haksızlıktır.

İşçilerimiz bu eşyalarını getirememekte ve bu sebeple satışa çıkardıklarında büyük zarara uğramaktadırlar. İşçilerimize bu istisnai hüküm kabul edilmelidir. Ayrıca ailesini yurda geri gönderen işçi kendi dönüşüne kadar beraberinde bıraktığı ev ve zati eşyalarını kesin dönüşü sırasında gümrükten geçirebilmelidir. (Bu kanun teklifi, TBMM ve Cumhuriyet Senatosundan geçmiş ve bazı tadillerle kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.)

20- Kooperatifler Bankası Kanun Tasarısı :

Ülkenizde Kooperatifçiliğin gerçek anlamda güçlenmesini, yapı, kredi, tüketim ve üretimin gibi çok amaçlı Kooperatiflerin gereğince finansman edilmesini kolaylaştırmak ve çalışmalarını daha rantabl hale getirmek için, Kooperatifler Bankası kurulmasında yarar görülmektedir.

(Kanun Teklifi üzerinde çalışmalar devam etmektedir.)

21- 274 Sayılı Sendikalar Kanunu Değişikliği :

14 yıldan beri uygulanmakta olan ve bazı değişikliklere tabi olan Sendikalar Kanunu, eskimıştır. Yenilenmesi gerekli olan çok yanı vardır. Uygulamada görülen ve sendikacılığımızın bakımından büyük zararları tespit edilen eksik ve gedikler giderilmelidir. İstismar edilmekte olan hükümleri takviye edilmelidir. Gelişen sendikacılığa uygun çağdaş yenilikler getirilmelidir. Bu maksatla çalışmalara başlanmıştır.

(Kanun Teklifi üzerinde çalışmalar devam etmektedir.)

22- 275 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu Değişikliği :

14 yıldan beri uygulamada görülen tikanıklıkların giderilmesi ve toplu iş sözleşmesi düzeninin daha iyi işler hale getirilmesi gereklidir.

(Kanun teklifi üzerinde çalışmalar devam etmektedir.)

23- İşkolları Yönetmeliği Tadili :

1961 yılında yapılan TÜRK-İŞ TEMSİLCİLER MECLİSİ toplantısının kararlarına uygun olarak;

Sendika üye sayılarının çoğaltılması ve sendika sayılarının azaltılması için, İşkolları Yönetmeliğinin gerçekçi bir tadile ihtiyacı vardır.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunda görüşülüp karara bağlanması ve gereği için Çalışma Bakanlığına gönderilmesi gereklidir.

(Tadil Tasarısı üzerinde çalışmalar devam etmektedir.)

24- Yurtdışındaki İşçilerimizin Emekliliği Hakkında Kanun :

Çeşitli sebepler yüzünden kesin dönüşe başlamış işçilerin, yurt içinde ve yurtdışındaki hizmetlerinin birleştirilerek hesap edilmesi ve bu önemli haklarının kanun teminatı altına alınmasıyla ilgili bu müzakereler TÜRK-İŞ/DGB ortak çalışma grubu toplantılarında tamamlanmış ve hazırlanmış olan Kanun Tasarısı TBMM'deki diğer teklif ve tasarılarla birleştirilerek müzakereye alınmıştır.

(Kanun Tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

25- 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu Değişikliği :

Bu Kanun çıktığı tarihten günümüze kadar altı kez tadil edilmiş ve birçok maddeleri yenileştirilmiştir. Ancak halâ uygulamada zorluklarla karşılaşıldığı da bir gerçektir. Bu itibarla 506 sayılı Sigortalar Kanununun gelişen şartlar ve genişleyen hizmetler bakımından günümüz ihtiyaçlarına uygun hale getirilmesi için bütünüyle revizyona tabi tutulması lazımlıdır.

(Teklif üzerinde çalışmalara başlanmıştır.)

26- 1475 Sayılı İş Kanunu ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu Tadilleri :

Çalışma hayatındaki hızlı gelişmeye artık cevap veremez hale gelmiş bazı maddeleri sebebiyle İş Kanununun genel bir tadile ihtiyacı olduğu tesbit edilmiştir.

(Teklif üzerinde çalışmalara başlanmıştır.)

27- 1927 Sayılı Kanun Tadili :

1475 sayılı İş Kanununun 14 ve 24. maddeleriyle 98. maddesinin 7. bendinin değiştirilmesini ve kıdem tazminatının 30 güne çıkarılmasını sağlayan bu Kanun maddelerinde; kıdem tazminatı hesabında, hizmetlerin birleştirilmesinde ve kıdem tazminatı vergilerinde çok sayıda uyumsuzluklar çıkmıştır.

Mutlak tadiline ihtiyaç vardır.

(Teklif üzerinde çalışmalar tamamlanmıştır.)

28- Sermaye Piyasası Kanunu Tasarısı :

Sermaye Piyasasının tanzim ve teşvikine ilişkin tedbirler, amaçları ile işçiler tarafından benimsenirken, ilgili Tasarıya yöneltilen eleştiriler şöyle özetlenebilir.

- Tasarı, işçileri doğrudan ilgilendiren yatırımlar ve sermaye piyasasının düzenlenmesi tedbirlerini saptayacak ve "denetleyecek" kurullarda işçilerin "temsili"ni öngörmemiştir.

Oysa, işçilerin denetimde Hükümet ve özel sektör temsilcileri yanında temsili gereklidir.

- İşçi temsilcilerinde yüksek tahsil şartı aranmamalıdır.

- Sanayi sektörüne verilecek işletme kredisinin verilme şekli, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Yasası hükümleri ile gelişir durumdadır.

(Teklif hazırlığı üzerinde çalışmalar tamamlanmak üzeredir.)

29- 1318 sayılı Finansman Kanunu Tadili :

Birer Anayasal kuruluş olan ve işçiye hizmet amacıyla bulunan sendikaların bu amaçla kullanılan araçların vergi dışı olması öngörülmektedir.

(Kanun Tadil Teklifi, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

30- 1319 Sayılı Emlâk Alım Vergisi Kanunu Tadili :

Birer anayasal kuruluş olan ve işçiye hizmet amacıyla bulunan sendikaların bu amaçla kullanılan binalarının vergi dışı olması öngörülmektedir.

(Kanun Tadil Teklifi, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

31- Vergi Reformu Kanunu :

Uzmanların hesabına göre bir yılda 25 milyar lira vergi kaçırılmakta veya tahsil edilememektedir.

Ülkemizin kalkınmasını direkt olarak olumsuz şekilde etkileyen bu durum, bir reform kanunu ile derhal önlenmelidir.

Bu kanunda, az kazananın az, çok kazananın çok vergi alınması prensibi de yer almalıdır.

Vergisini zamanında ve tam ödemeyenlerin daha ağır şekilde cezalandırılması da müeyyidelere bağlanmalıdır.

Bu düşünce ışığı altında bir kanun teklifi hazırlanmasına ihtiyaç duyulmuştur.

(Teklif üzerinde çalışmalar devam etmektedir.)

32- Kira Kanunu :

Her geçen yıl sorumsuzca yükseltelen konut kiralaları vatandaşın tedirgin etmektedir. Dar ve sabit gelirli ayık kazançlarının yarısını hatta bazı hallerde daha fazlasını konut kiralalarına ödemekte ve esasen çok zorlaşmış olan geçimleri iyice kötüleşmektedir.

Konut kiralalarının bir kanunla sosyal refah ve sanayileşme yararına düzenlenmesi gereklidir.

(Kanun Tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

33- Sosyal Konutlar Kurumu Kanunu :

Temel ihtiyaç maddelerinin, piyasa kontrolsüzlüğü sebebiyle süratle pahalılaşması sonucu vatandaşın konut sahibi olması imkânsızlaşmıştır. Ülkemizde kümülâtif konut açığı 200 bini bulmuştur. Kırsal alandaki konut açığı bu rakamın iki katına ulaşmak üzeredir.

Hızlı nüfus artışı da dikkate alınarak çok süratle sonuç alacak sosyal konutlar inşaatına derhal başlanmalı ve vatandaşımızın temel ihtiyacı konutlar yapılmalıdır.

Bu görüşle hazırlanan Kanun Teklifi (Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

34- İşsizlik Sigortası Kanunu :

Emeği ile geçinenlerin işsiz kalması en büyük sosyal faciadır. Emek, zamanında kullanılması gerekli olan en önemli milli servettir. Emek depo edilip sonra kullanılabilen bir değer olmadığından, işsiz kalmaların Devlet tarafından korunması şarttır.

Bu düşünceler ışığı altında hazırlanan Kanun Teklifinin kısa sürede çıkması ön görülmektedir. (Teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

35- Genel Sağlık Sigortası Kanunu :

Vatandaşın sağlığını korumak ve hastalandığında gerekli olan tedavisini sağlamak Devletin görevidir.

Bu espriden hareketle hazırlanmış olan Genel Sağlık Sigortası Kanun Tasarısının sigorta sağlık tesislerine el uzatmadan çalışabilir hale getirilmesi ve bununla ilgili gerekli tedbirlerin bugünden alınması şarttır.

(Kanun Tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

36- Sakatlar ve Eski Hükümlülerin İstihdamı Hakkında Kanun :

Her ne kadar 1475 sayılı İş Kanununun 25. maddesinde Sakatlar ve eski hükümlülerin istihdamı hakkında hükümler bulunuyorsa da bunun yeterli olmadığını söylemek mümkündür.

Sosyal devlet anlayışından esinlenen 1961 Anayasamız, çalışmayı herkes için bir hak ve ödev saymaktadır. Bu bakımdan toplum içinde durumları nedeniyle özellik arzeden sakat ve eski hükümlülerin topluma kazandırılmaları çağımızın gereklerinden olup, bu bakımdan bu kimseler hakkında ayrı kanun hazırlanması uygun görülmüştür.

(Kanun Tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

Kanun : 37- Yurtdışındaki işçilerin seçme ve seçilme hakları hakkında

Yurtdışında işçi, devlet görevlisi olarak çalışmakta olan veya başka sebeplerle yurtdışında bulunan vatandaşlarımızın seçme ve seçilme haklarını kullanabilecek kolaylıkların getirilmesi için böyle bir kanuna ihtiyaç duyulmuştur.

(Kanun Teklifi, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

38- Kapıcılık ve Kalorifercilik Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun :

Kapıcı ve kalorifercilerin çalışmalarını tanzim eden bu kanun teklifinden amaç, iş hukukundaki boşluğu doldurmak ve bu meslek erbabının çalışma hayatını düzenlemektir.

(Kanun Teklifi, Başbakanlıktadır.)

39- İşçi Emeklileri Maaşlarının Düzenlenmesi Hakkında Kanun:

İşçi emeklileri maaşlarının bir skala veya bir baremden yoksun olması çeşitli uygulama sıkıntılarına sebep olmaktadır.

300 bini aşan işçi emeklileri maaşlarının bugünden bir barem esasına kavuşturulması gelecek için şarttır.

Kanun teklifi bu ihtiyaçlar için hazırlanmıştır.
(Teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.)

Kanun : 40- İşçi emeklileri maaşlarının baremlendirilmesi hakkında

İşçi emekli maaşları arasında adaletsizlik, eşitsizlik ve çeşitlilik giderilmelidir. Eski ve yeni emekliler arasında farklılığın ortadan kaldırılması, emekli maaşlarının belli göstergelere ve sisteme bağlanması şarttır. Ayrıca bugün ne kadar emekli işçi varsa o kadar çeşit emekli maaşı vardır. Bu durumun da düzeltilmesi işlerin sürati ve dağılımından kurtarılması yönünden lüzumludur.